

(Veiklos srities vertinimo aprašymo forma)

Valstybės įmonė Turto bankas – skolų valstybei išieškojimas (Lietuvos Respublikos finansų ministro 2021 m. birželio 8 d. įsakymo Nr. 1K-211 10 punktas)

(Finansų ministerijos ir (arba) įstaigos veiklos sritis, kuri analizuojama einamaisiais metais)

VEIKLOS SRITIES VERTINIMO APRAŠYMAS

Darius Zesas – VĮ Turto banko Prevencijos ir rizikų valdymo skyriaus vadovas; Irena Skindreskienė – VĮ Turto banko Valstybinių kompetencijų departamento Finansinių įsipareigojimų skyriaus vadovė.
(darbo grupė, 2021 m. liepos 27 - rugsėjo 14 d. atlikusi veiklos srities analizę)

2021 m.

(analizuotas laikotarpis)

1. VEIKLOS SRITIES ANALIZĖS APIMTIS IR METODAI

(Aprašomi analizės tikslai, uždaviniai, subjektas, duomenų rinkimo ir vertinimo metodai, išnagrinėti teisės aktai, dokumentai ir informacija)

Analizės tikslas:

Korupcijos pasireiškimo tikimybės skolų valstybei išieškojimas. (Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnis, Lietuvos Respublikos finansų ministro 2021 m. birželio 8 d. įsakymas Nr. 1K-211)

Uždaviniai:

Aprašyti sąlygas, įvykius ir aplinkybes, galinčias sudaryti prielaidas korupcijai analizuojamoje veiklos srityje (ar atskiruose jos etapuose) atsirasti: apibūdinti probleminių teisės aktų nuostatų esmę, paaiškinti priežastis, dėl kurių esama situacija skiriasi nuo tos situacijos, kuri turėtų būti pagal teisės aktus, įvardinti nepakankamai reglamentuotus veiklos aspektus, nurodyti netinkamai įgyvendinamas teisės aktų nuostatas, pateikti turimą informaciją apie korupcijos rizikos mastą, suformuluoti analizės ir vertinimo išvadas ir nurodyti, kokių dokumentų ir duomenų pagrindu prie jų prieita, siūlyti būdus ir (arba) veiksmus, kurių reikėtų imtis siekiant mažinti ir (arba) pašalinti nustatytą korupcijos riziką

Subjektas:

Valstybės įmonė Turto bankas

Duomenų rinkimo ir vertinimo metodai:

Kokybinis: Atvejo studija (*angl. Case study*), Veiklos tyrimas (*angl. Action Research*)

Kiekybinis: Antrinių duomenų rinkimas ir analizė

Išnagrinėti teisės aktai, dokumentai ir informacija:

1. Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas;
2. Lietuvos Respublikos centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymas;
3. Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymas (1996-08-22 Nr. I-1508; 2020-06-20 įstatymo nauja redakcija);
4. Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymas (2019-06-13 Nr. XIII-2221);

5. Lietuvos Respublikos įmonių bankroto įstatymas (2001-03-20 Nr.-216, negalioja nuo 2020-01-01, kai įsigaliojo Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymas (JANĮ)). *Šis įstatymas dar taikomas toms bankroto byloms, kurios pradėtos iki JANĮ įsigaliojimo;*
6. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas;
7. Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas;
8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų gražinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklių patvirtinimo“ (2005-05-30 Nr. 590).;
9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas „Dėl valstybės reikalavimo teisės ir valstybės nuosavybėn perimto skolininkų arba trečiųjų asmenų turto pardavimo viešojo aukciono būdu tvarkos aprašo patvirtinimo“. (2015-03-18 Nr. 262);
10. Darbo su skolomis tvarkos aprašas, 2019-10-23 patvirtintas generalinio direktoriaus įsakymu Nr. P1-450;
11. Valstybės įmonės Turto banko reikalavimo teisės ir perimto turto pardavimo aukciono organizavimo ir vykdymo komisijos reglamentas;
12. 2019 m. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) išvada dėl korupcijos rizikos analizės VĮ Turto banke;
13. Valstybės įmonės Turto banko darbo su vykdomaisiais dokumentais tvarkos aprašas, 2021-04-20 patvirtintas generalinio direktoriaus įsakymu Nr. P1-152;
14. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2021 m. birželio 8 d. įsakymas Nr. 1K-211;
15. Valstybinių kompetencijų departamento nuostatai, patvirtinti Valstybės įmonės Turto banko valdybos 2019 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. SK2-14;
16. Valstybės įmonės Turto banko Valstybinių kompetencijų departamento Finansinių įsipareigojimų skyriaus nuostatai, patvirtinti VĮ Turto banko generalinio direktoriaus 2020 m. sausio 13 d. įsakymu Nr. P1-19;
17. Valstybės įmonės Turto banko Vidaus audito skyriaus nuostatų, patvirtintų VĮ Turto banko generalinio direktoriaus 2019 m. birželio 13 d. įsakymu Nr. P1-230;
18. Valstybės įmonės Turto banko Prevencijos ir rizikų valdymo skyriaus nuostatai, patvirtinti VĮ Turto banko generalinio direktoriaus 2019 m. birželio 13 d. įsakymu;
19. Valstybės įmonės Turto banko Rizikų valdymo politika, patvirtinta VĮ Turto banko generalinio direktoriaus 2019 m. vasario 7 d. įsakymu Nr. P1-41;
20. Valstybės įmonės Turto banko Rizikų identifikavimo, vertinimo ir valdymo metodika, patvirtinta VĮ Turto banko generalinio direktoriaus 2019 m. vasario 7 d. įsakymu Nr. P1-41;
21. Valstybės įmonės Turto banko Rizikų registras ir rizikų žemėlapis, patvirtintas VĮ Turto banko generalinio direktoriaus 2020 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. P1-307;
22. Valstybės įmonės Turto banko Rizikų sąrašas ir rizikų valdymo priemonių planas, patvirtintas VĮ Turto banko generalinio direktoriaus 2021 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. P1-262;
23. 2021 m. Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) išvada dėl Valstybės reikalavimo teisės ir valstybės nuosavybėn perimto skolininkų arba trečiųjų asmenų turto pardavimo viešojo aukciono būdu tvarkos aprašo.

2. VEIKLOS SRITIES ANALIZĖS METU NUSTATYTI KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI

(Aprašomos sąlygos, įvykiai ir aplinkybės, galinčios sudaryti prielaidas korupcijai analizuojamoje veiklos srityje (ar atskiruose jos etapuose) atsirasti: apibūdinama probleminių teisės aktų nuostatų esmė, paaiškinamos priežastys, dėl kurių esama situacija skiriasi nuo tos situacijos, kuri turėtų būti pagal teisės aktus, įvardijami nepakankamai reglamentuoti veiklos aspektai, nurodomos netinkamai įgyvendinamos teisės aktų nuostatos, pateikiama turima informacija apie korupcijos rizikos mastą, suformuluojamos analizės ir vertinimo išvados ir nurodoma, kokių dokumentų ir duomenų pagrindu prie jų pricita, siūlomi būdai ir (arba) veiksmai, kurių reikėtų imtis siekiant mažinti ir (arba) pašalinti nustatytą korupcijos riziką)

Išieškodamas skolas Turto bankas administruoja iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų suteiktas paskolas, valstybės vardu suteiktas garantijas ir jas vykdant atsiradusias skolas. Taip pat valdo iš Vyriausybės nustatytų komercinių bankų perimtus ir už Vyriausybės vertybinius popierius pirktus neveiksnius aktyvus, išieško mokesčines nepriemokas Valstybinei mokesčių inspekcijai ir Muitinės departamentui, taip pat pažeidžiant teisės aktus panaudotą Europos Sąjungos finansinę paramą, skolas Garantiniam fondui ir kitoms valstybės institucijoms pagal perleistas reikalavimo teises.

Iš viso VĮ Turto banko valdomas pagal pavedimo sutartis administruojamų paskolų, išieškoti perleistų reikalavimo teisių, iš likviduotų bankų perimtų neveiksnių aktyvų portfelis sudaro 207,9 mln. Eur.

Skolų valstybei išieškojimą galima išskirti į šias kategorijas:

1. Paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų bei valstybės garantijų administravimas.

VĮ Turto bankas administruoja jam perduotas padidėjusios ir didžiausios rizikos grupėms priskirtas paskolas iš valstybės perskolinamų paskolų bei valstybės garantuojamų paskolų ūkio subjektams. Didžiausiai rizikos grupei priskirtų paskolų dalis bendrame administruojamų skolų portfelyje sudaro 95,2 proc. Iš administruojamų paskolų portfelio išskiriamos paskolos žemės ūkio bendrovėms, ūkininkams bei kitiems ūkio subjektams, 1993-1994 metais išsimokėtinai įsigijusiems dyzelinių degalų. Šiuo metu VĮ Turto bankas dar valdo 6 šios kategorijos skolininkų apie 18 915 . Eur skolų.

Dalis šios kategorijos administruojamų skolų LR skolos įstatymo nustatyta tvarka pripažintos beviltiškomis. Tokios skolos yra revizuojamos, tai yra peržiūrimos jų išieškojimo galimybės, analizuojama skolininkų finansinė būklė, atliekama turto paieška. Nustačius skolos (ar jos dalies) išieškojimo galimybes, skola išieškoma įstatymų nustatyta tvarka. Šiuo metu VĮ Turto banke apskaitomų revizuojamų skolų kategorijai priskirtų skolų dalis sudaro apie 0,002 proc. administruojamų paskolų portfelio. Nesant objektyvių galimybių jų išieškoti šios skolos, prieš tai suderinus su Finansų ministerija, nurašomos.

2. Iš komercinių bankų perimtų reikalavimo teisių realizavimas. Vykdydamas bankų restruktūrizavimo programą, 1996–1999 metais VĮ Turto bankas perėmė arba pirkė už VVP keturių komercinių bankų aktyvus. Siekiant paspartinti nuo 1995-1997 metų užsitęsusių bankų likvidavimą, nuo 2002 m. VĮ Turto bankas neatlygintinai perėmė dar dešimties bankrutavusių komercinių bankų nerealizuotus aktyvus. Visi šie bankai jau likviduoti ir išregistruoti, tačiau skolų išieškojimas iš bankų skolininkų vykdomas toliau. VĮ Turto bankui buvo perduotos mažai vertingos reikalavimo teisės. Tai yra tos, kurių nepavyko parduoti varžytynėse ir jas atsisakė perimti kiti likviduojamų bankų kreditoriai. Surinkus informaciją apie šios grupės skolininkus, daugeliu atveju paaiškėja, kad jokio turto, į kurį būtų galima nukreipti išieškojimą, jie neturi, suėję senaties terminai, netinkamai įforminta reikalavimo teisė ar pan.

Šios kategorijos neveiksnių aktyvų likutis vis dar sudaro apie 38,1 mln. Eur, nors jų balansinė vertė nesiekia 0,011 mln. Eur.

3. Iš kitų institucijų perimtų reikalavimo teisių realizavimas. Šios kategorijos skolas galima išskirti į dvi subkategorijas:

3.1 Nesusijusios su Europos Sąjungos finansinės paramos lėšomis. Koncentruojant skolų valstybei išieškojimą, VĮ Turto bankui perduodamos ir kitų valstybės institucijų reikalavimo teisės į jų skolininkus. Pagal pasirašytas reikalavimo perleidimo sutartis Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (nuo 2019-01-01 iš Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos reikalavimo teisės neperimamos) ir Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos perduoda reikalavimo teises į bankrutuojančių įmonių mokesčines nepriemokas. VĮ Turto bankui taip pat perduotos valdyti

Lietuvos Respublikos finansų ministerijos reikalavimo teisės į bankrutavusius bankus bei Gyventojų indėlių kompensavimo fondo, Valstybės vertybinių popierių fondo, Privatizavimo fondo ir kitos reikalavimo teisės. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija pagal pasirašytą reikalavimo perleidimo sutartį perdavė reikalavimo teisės į skolininkus, kuriems buvo suteiktos paskolos pirkti energetinius resursus bei užtikrinti nuoseklų grūdų supirkimą.

3.2 Susijusios su Europos Sąjungos finansinės paramos lėšomis. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr.1459 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. gegužės 30 d. nutarimo Nr. 590 „Dėl finansinės paramos, išmokėtos ir (arba) panaudotos pažeidžiant teisės aktus, grąžinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“, nustatyta, kad Europos Sąjungos finansinės paramos lėšas administruojančioji institucija perleidžia VĮ Turto bankui reikalavimo teisės į tuos projektų vykdytojus, kurie, gavę paramos lėšas, jas netinkamai panaudojo ir per administruojančiosios institucijos nustatytą terminą tokių lėšų negrąžino į valstybės biudžetą. Vadovaujantis šia nuostata, yra pasirašytos Reikalavimo teisių perleidimo sutartys su įvairiomis institucijomis: VŠĮ Centrine projektų valdymo agentūra, Nacionaline mokėjimų agentūra prie Žemės ūkio ministerijos, Ūkio ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Švietimo ir mokslo ministerija ir kitomis. Šiuo metu VĮ Turto bankas išieško skolas iš 148 skolininkų, jų skolų suma – 19,8 mln. Eur (2021-07-01 dienos duomenimis) , kurie netinkamai panaudojo Europos Sąjungos finansinės paramos lėšas.

Turima informacija apie rizikų mastą:

Vadovaujantis Valstybės įmonės Turto banko Rizikų identifikavimo, vertinimo ir valdymo metodika (toliau – Metodika) **2021 metais rizikų skolų valstybei išieškojimo srityje nustatyta nebuvo.** 2020 metais buvo sudarytas VĮ Turto banko Rizikų registras ir rizikų žemėlapis, patvirtintas VĮ Turto banko generalinio direktoriaus 2020 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. P1-307 (toliau – Rizikų registras ir rizikų žemėlapis), kurias buvo identifikuotos šios skolų valstybei rizikos:

1. Skolų nurašymo pagrįstumo rizika, sąlygota neteisėtų susitarimų. Ši rizika buvo identifikuota kaip **Korupcijos pasireiškimo tikimybės rizika**, kurios poveikio balas – 4, tikimybės balas – 1, įtaka – 4. Pagal Metodiką ši rizika (rizikos apetitas) priskiriama Toleruojamų, nereikšmingo poveikio rizikų, kurioms nėra taikomos prevencinės kontrolės procedūros, grupei.

2. Nenaudingi valstybei sprendimai skolų išieškojimo srityje, sąlygoti neteisėtų susitarimų. Ši rizika buvo identifikuota kaip **Korupcijos pasireiškimo tikimybės rizika**, kurios poveikio balas – 5, tikimybės balas – 1, įtaka – 5. Pagal Metodiką ši rizika (rizikos apetitas) priskiriama mažai svarbaus, vidutinio poveikio rizikų, kurioms nėra taikomos prevencinės kontrolės procedūros, grupei.

3. Netinkami skolos realizavimo sprendimai - dėl didelio administruojamų nors ir smulkių skolininkų skaičiaus (2021-09-01 FIVS darbuotojai administravo 825 skolininkų bylas) galimi skuboti, nepilnai įvertinti, neoptimalūs sprendimai skolos administravimo procesuose. Ši rizika buvo identifikuota kaip **Veiklos rizika**, kurios poveikio balas – 4, tikimybės balas – 2, įtaka – 8. Pagal Metodiką ši rizika (rizikos apetitas) priskiriama mažai svarbaus, vidutinio poveikio rizikų, kurioms nėra taikomos prevencinės kontrolės procedūros, grupei.

4. Skolų nurašymo pagrįstumo rizika, tinkamai neįvertinus visų skolos realizavimo galimybių. Ši rizika buvo identifikuota kaip **Veiklos rizika**, kurios poveikio balas – 4, tikimybės balas – 2, įtaka – 8. Pagal Metodiką ši rizika (rizikos apetitas) priskiriama mažai svarbaus, vidutinio poveikio rizikų, kurioms nėra taikomos prevencinės kontrolės procedūros, grupei.

- **KORUPCIJOS TIKIMYBĖS PASIREIŠKIMO DĖL SKOLŲ NURAŠYMO PAGRISTUMO, SĄLIGOTA NETEISŲTŲ SUSITARIMŲ RIZIKA**

Sąlygos, įvykiai ir aplinkybės, galinčios sudaryti prielaidas korupcijai analizuojamoje veiklos srityje (ar atskiruose jos etapuose) atsirasti:

Faktinės aplinkybės ir teisinis reglamentavimas:

VĮ Turo banko veiklos srities – skolų nurašymo atitikties Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytiems kriterijams analizė:

Kriterijus - Padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika. VĮ Turto banke nebuvo užfiksuota Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nurodytų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų atvejų susijusių su skolų valstybei nurašymu. VĮ Turto bankas yra užtikrinamos Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo nuostatos, patvirtintas Informacijos apie pažeidimus valstybės įmonėje Turto banke pagal Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymą teikimo tvarkos aprašas, kuris nustato informacijos apie valstybės įmonėje Turto banke (toliau – Turto bankas) galimai rengiamus, padarytus ar daromus pažeidimus teikimo, informacijos apie pažeidimus priėmimo Turto banke veikiančiu vidiniu informacijos apie pažeidimus teikimo kanalu, jos vertinimo ir sprendimų priėmimo tvarką.

Kriterijus - Pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas. Pagrindinis vidaus dokumentas reglamentuojantis veiklos organizavimą su valstybės skolomis yra Valstybės įmonės Turto banko generalinio direktoriaus 2015 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. P1-83 (2019 m. spalio 23 d. įsakymu Nr. P1-450) Darbo su skolomis tvarkos aprašas (toliau – Aprašas).

Aprašo 1 str. nustatyta, kad Skolos nurašymas apraše suprantamas kaip darbo su skola nutraukimas ir aktualiųjų skolos sąskaitų uždarymas. Skolos nurašymas nepanaikina skolininko prievolės gražinti VĮ Turto bankui skolą, išskyrus atvejus, kai skola buvo nurašyta paaiškėjus, kad nėra reikalavimo teisės arba priimamas sprendimas atsisakyti reikalavimo teisės.

Patį skolų nurašymo procesą reglamentuoja Aprašo X. Skyrius

Aprašo 32 str. teigia, kad:

Skolos, išskyrus administruojamas, nurašomos, kai:

32.1. Suėjo ieškininės senaties terminas ir nėra svarbių priežasčių jį atstatyti;

32.2. Skolininkui (skolos gražintojui) įvykdžius įsipareigojimus, nustatytus banko ir skolininko (skolos gražintojo) susitarime, neliko reikalavimo teisės į likusią skolos dalį;

32.3. Pagal juridinę galią turinčius dokumentus paaiškėjo, kad perimant ar perkant skolą už Vyriausybės vertybinius popierius nebuvo reikalavimo teisės į skolą.

32.4. **Fiziniam asmeniui**, kai tenkina vieną iš šių kriterijų:

32.4.1. skolininkas mirė ir nėra jo įsipareigojimų perėmėjo, nėra turto, arba jis yra bevertis;

32.4.2. skolininko yra sunki ekonominė (socialinė) padėtis. Sunkią ekonominę (socialinę) padėtį liudijančios aplinkybės turi būti patvirtintos kompetentingų institucijų išduotais dokumentais (pažyma apie šeimos sudėtį, pažyma, patvirtinanti, kad asmuo gauna socialinę pašalpą, pensiją, minimalų atlyginimą, pažyma apie turtą ir kt.);

32.4.3. per 5 metus nenustatyta skolininkui nuosavybes teise priklausančio turto bei gaunamų pajamų, iš kurių galima būtų išieškoti skolą, nevyksta susijęs su skola ikiteisminis tyrimas ar bylos nagrinėjimas teisme.

32.5. **Neribotos civilinės atsakomybės juridiniams asmenims**, kai tenkina vieną iš šių kriterijų:

32.5.1. neribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo likviduotas dėl bankroto;

32.5.2. savininkas mirė, turto nėra arba jis yra bevertis;

32.5.3. per 5 metus nenustatyta neribotos civilinės atsakomybės juridiniam asmeniui ir jo savininkams nuosavybes teise priklausančio turto bei gaunamų pajamų, iš kurių galima būtų išieškoti skolą, nevyksta susijęs su skola ikiteisminis tyrimas ar bylos nagrinėjimas teisme.

32.6. Likviduotų ribotos civilinės atsakomybės juridinių asmenų atveju – įmonę išregistravus iš Juridinių asmenų registro arba teismui priėmus sprendimą dėl įmonės pabaigos.

32.7. Neveikiančių ribotos atsakomybės juridinių asmenų atveju, jeigu įmonė veiklos nevykdo, pajamų negauna, turto, į kurį galima nukreipti išieškojimą nėra, arba jis yra bevertis.

Sprendimų priėmimą procedūros ir kontrolės užtikrinimas yra numatytas Aprašo 33 str. - Veiksmai atliekami nurašant skolą (jos dalį), kuris teigia, kad "Projekto vadovas, nustatęs, kad skola atitinka skolos nurašymo kriterijus, paruošia teikimą, rekomenduojantį skolos nurašymą. Teikimą pasirašo **projekto vadovas, skolas administruojančio padalinio vadovas ir Valstybinių kompetencijų departamento direktorius**. Teikiant skolas nurašymui bendru sąrašu, teikimą pasirašo projektų vadovai, skolas administruojančio padalinio vadovas ir Valstybinių kompetencijų departamento direktorius. Visus teikimus dėl skolų nurašymo tvirtina VĮ Turto banko generalinis direktorius.

Jei teikime remiamasi kitų banko padalinių išvadomis, teikimas turi būti **vizuotas šių padalinių specialistų.**"

Pirmos kategorijos - Paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų bei valstybės garantijų administravimą, reglamentuoja Valstybinės skolos įstatymas (1996-08-22 Nr. I-1508; nuo 2020-06-20 galioja įstatymo nauja redakcija) toliau - Įstatymas. Šio Įstatymo 10 str. Ir Aprašo 34 str. Detaliai reglamentuoja veiksmus susijusius su **Perskolinamų paskolų arba skolų pripažinimą beviltiškomis. Pažymėtina, kad šios kategorijos skolos gali būti pripažintos beviltiškomis tik įsigaliojus** Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimui dėl administruojamų skolų pripažinimo beviltiškomis pagal Lietuvos Respublikos valstybės skolos įstatymo 11 straipsnį.

Duomenys ir dokumentai susiję su skolų nurašymu yra saugomi Dokumentų valdymo sistemoje "Kontora" (toliau – DVS Kontora). DVS Kontora yra saugomi dviejų tipų dokumentai, tai: **Teikimai** "Dėl skolų, atitinkančių nurašymo kriterijus, nurašymo . Teikimai skoloms nurašyti dažniausiai yra pateikiami bendru sąrašu kiekvieno mėnesio 18-20 dienomis. Teikimuose pateikiama ši informacija: Kliento kodas, skolininko pavadinimas, valiuta, skolos nominali vertė, institucijų (VMI, GFA, MD, VTF ir Kt.) iš kurių perimtas reikalavimo teisių realizavimas nurašomos skolos dydis, pastabos, kuriose yra nurodomas skolos nurašymo pagrindas (teismo sprendimo data, Kreditorių sprendimo data ir kt.). Teikimus tvirtina generalinis direktorius.

Potvarkiai "Dėl skolos nurašymo" . Šių potvarkių turinys ir forma yra nustatyti Aprašo 8 priede. Potvarkyje yra nurodomas skolos nurašymo pagrindas (Patvirtinto teikimo numeris ir data, informacija apie skolos sutarties sąlygų įvykdymą, informacija apie skolas ir sąskaitų numerius jei skolos yra nurašomos įvykdžius sąlygas. Prie šių potvarkių yra pridedami atitinkami teikimai arba sutartys.

Dėl pirmos kategorijos - Paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų bei valstybės garantijų administravimo skolų nurašymo Potvarkiai yra forminami atskiru raštu ir šiuose potvarkiuose yra nurodoma koku Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu (data ir numeris) „Dėl skolų pripažinimo beviltiškomis“, bei koku Įstatymo 10 str. punktu, nutarta pripažinti beviltiškomis ir nurašyti skolas. Prie potvarkio yra pridedama LR Vyriausybės nutarimo kopiją, o patį potvarkį pasirašo projekto vadovas, skolas administruojančio padalinio vadovas ir Valstybinių kompetencijų departamento direktorius.

Pažymėtina, kad DVS Kontora tiek Teikimai tiek Potvarkiai nuo 2021 metų kovo mėnesio yra pasirašomi tik kvalifikuotu parašu.

Kriterijus - Atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti.

Akcentuotina, kad nei vienas Finansinių įsipareigojimų skyriaus darbuotojas negali vienasmeniškai priimti sprendimų dėl skolų nurašymo, tai yra sprendimų priėmimo diskrecijos (teisė spręsti kokį nors klausimą savo nuožiūra) teisės neturi.

Įstaigoje egzistuoja darbuotojų ir padalinių priežiūros ir kontrolės sistema. Darbuotojų kontrolę atlieka tiesioginiai vadovai (Finansinių įsipareigojimų skyriaus – Finansinių įsipareigojimų skyriaus vadovas; Finansinių įsipareigojimų skyriaus vadovo – Valstybinių kompetencijų departamento direktorius, Valstybinių kompetencijų departamento direktorius – generalinis direktorius), darbuotojų ir padalinių priežiūros ir kontrolę –Vidaus audito skyrius, Prevencijos ir rizikų valdymo skyrius, generalinis direktorius.

Veikla atliekama ir dokumentuojama laikantis teisinio reglamentavimo ir darbo tvarkos.

Kriterijus - Veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu. Veikla nesusijusi.

Kriterijus - Daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo. Sprendimų dėl skolų nurašymo priėmimui reikia remtis kitų valstybės ar savivaldybės įstaigų priimtais sprendimais.

Pirmos kategorijos - Paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų bei valstybės garantijų administravimo skolų nurašymo, reikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo.

Dėl kitų kategorijų skolų nurašymo reikia taip pat atitinkamo Teismo nutarimo, kreditorių sprendimo ir kt.

Dėl skolų Susijusių su Europos Sąjungos finansinės paramos lėšomis reikia atlikti derinimo veiksmus numatytus Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime „Dėl finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų gražinimo į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą taisyklių patvirtinimo“ (2005-05-30 Nr. 590).

Kriterijus - Naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija. Šios kategorijos informacija nėra naudojama

Kriterijus - Anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų. Anksčiau šios srities analizė atlikta nebuvo

Nepakankamai reglamentuoti veiklos aspektai: duomenų nėra.

Netinkamai įgyvendinamos teisės aktų nuostatos: duomenų nėra.

Analizės ir vertinimo išvados:

Skolų nurašymo vykdymo kontrolė užtikrinama:

- įstaigos subordinacine, vidinės pareigybių atskaitomybės tvarka (Finansinių įsipareigojimų skyriaus darbuotojų atskaitomybė – Finansinių įsipareigojimų skyriaus vadovui; Finansinių įsipareigojimų vadovas – Valstybinių kompetencijų departamento direktoriui, Valstybinių kompetencijų departamento direktorius – generaliniam direktoriui) pagal aukščiau nurodytą teisinį reglamentavimą;
- vidine įstaigos darbuotojų ir padalinių priežiūros ir kontrole (Vidaus audito skyrius, Prevencijos ir rizikų valdymo skyrius, generalinis direktorius) pagal aukščiau nurodytą teisinį reglamentavimą ;
- išorine VĮ Turto banko kontrole, kurią atlieka:
 - o Specialiųjų tyrimų tarnyba (Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601);
 - o Lietuvos Respublikos finansų ministerija (Lietuvos Respublikos centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymas, Privatizavimo procedūrų aprašas, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601, Korupcijos prevencijos tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. 1K-261);
 - o Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė (Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymas)
 - o Kitos institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

Siūlomi būdai ir (arba) veiksmai:

Mokymai prevencijos korupcijos klausimais.

„Keturių akių“ principo taikymas, atliekant skolų nurašymo kontrolę įsipareigojimų kontrolę. Šis principas pasireiškia tuo, kad darbo procese tam tikrus vieno darbuotojo veiksmus nuolat patikrina kitas asmuo. Šis principas įgyvendinamas įstaigos subordinacine, vidinės pareigybių atskaitomybės tvarka. Jo įgyvendinimas užtikrinamas vidine ir išorine kontrole.

Užtikrinti, kad su skolų nurašymu susiję dokumentai (teikimai ir potvarkiai) DVS Kontora būtų pasirašomi tik kvalifikuotu parašu.

• **KORUPCIJOS TIKIMYBĖS PASIREIŠKIMO DĖL NENAUDINGŲ VALSTYBEI SPRENDIMŲ PRIĖMIMO, ŠALIGOTA NETEISĖTŲ SUSITARIMŲ RIZIKA**

Sąlygos, įvykiai ir aplinkybės, galinčios sudaryti prielaidas korupcijai analizuojamoje veiklos srityje (ar atskiruose jos etapuose) atsirasti:

Faktinės aplinkybės ir teisinis reglamentavimas:

VĮ Turo banko veiklos srities – **skolų išieškojimo srityje** atitikties Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytiems kriterijams analizė:

Kriterijus - Padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika. VĮ Turto banke nebuvo užfiksuota Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nurodytų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų atvejų susijusių su skolų valstybei išieškojimo srityje. VĮ Turto bankas yra užtikrinamos Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymo nuostatos, patvirtintas Informacijos apie pažeidimus valstybės įmonėje Turto banke pagal Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymą teikimo tvarkos aprašas, kuris nustato informacijos apie valstybės įmonėje Turto banke (toliau – Turto bankas) galimai rengiamus, padarytus ar daromus pažeidimus teikimo, informacijos apie pažeidimus priėmimo Turto banke veikiančiu vidiniu informacijos apie pažeidimus teikimo kanalu, jos vertinimo ir sprendimų priėmimo tvarką.

Kriterijus - Pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas. Pagrindinis vidaus dokumentas reglamentuojantis veiklos organizavimą su valstybės skolomis yra Valstybės įmonės Turto banko generalinio direktoriaus 2015 m. balandžio 28 d. įsakymu Nr. P1-83 (2019 m. spalio 23 d. įsakymu Nr. P1-450) Darbo su skolomis tvarkos aprašas (toliau – Aprašas). Vadovaujantis Aprašu **Finansinių įsipareigojimų skyriuje atliekamus veiksmus susijusius su skolų valstybei išieškojimu galima išskirstyti į šias grupes:**

1. **SKOLŲ PERĖMIMAS IR PASKIRSTYMAS PROJEKTŲ VADOVAMS:**

- 1.1 Skolų perėmimo organizavimas;
- 1.2 Perimtų skolų priskyrimas projektų vadovams.

2. **SKOLŲ PRIEŽIŪRA**

3. **SKOLOS GRAŽINIMAS**

- 3.1 Skolos gražinimas pinigais;
- 3.2 Skolos dengimas turtu;
- 3.3 Skolos elementų dengimo eiliškumo nustatymas;
- 3.4 Skolos gražinimas ne skolos valiuta;
- 3.5 Valiutų kursų skirtumo apskaičiavimas ir sumokėjimas;
- 3.6 Permokų gražinimas.

4. **SKOLŲ REALIZAVIMAS:**

4.1 Skolų realizavimas, netaikant priverstinio išieškojimo priemonių:

- 4.1.1 Skolos pertvarkymas (skolos sutarties sąlygų pakeitimas);
- 4.1.2 Skolos realizavimas, keliant restruktūrizavimo bylą teisme;
- 4.1.3 Nepriverstinis skolininko turto pardavimas;
- 4.1.4 Skolos padengimas turtu;
- 4.1.5 Reikalavimo teisės pardavimas;
- 4.1.6 Skolos perkėlimas kitiems asmenims.

4.2 Skolų išieškojimas, taikant priverstinio išieškojimo priemones:

- 4.2.1 Skolos išieškojimas iš skolininko turto LR Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka;
- 4.2.2 Skolų išieškojimas bankroto procedūrų metu.

5. **PALŪKANŲ IR DELSPINIGIŲ APSKAIČIAVIMAS IR DENGIMAS**

- 5.1 Palūkanų apskaičiavimas;
- 5.2 Delspinigių priskaičiavimas.

6. **PALŪKANŲ SKAIČIAVIMO SUSTABDYMAS**

7. **SKOLOS SUMŲ PAKEITIMAS**

8. SKOLŲ GRUPAVIMAS
9. SKOLŲ NURAŠYMAS
10. SKOLŲ PRISKYRIMAS NEGRAŽINTINŲ SKOLŲ GRUPEI
11. BAZINĖS DISKONTO NORMOS NUSTATYMAS IR TAIKYMAS
12. DARBO SU SKOLA UŽBAIGIMAS

SKOLŲ PERĖMIMAS IR PASKIRSTYMAS PROJEKTŲ VADOVAMS. Ši funkcija iš dalies susijusi su kontrolės ar priežiūros vykdymu. Vadovaujantis Aprašo 2.2 punktu skolos bei su jomis susiję dokumentai perimami pasirašant skolų perdavimo-priėmimo aktą ir vadovaujantis Aprašo 2.3 punktu parengus bei pateikus potvarkį Apskaitos skyriui dėl skolos įtraukimo į apskaitą. Perdavimo-priėmimo aktą tvirtina VĮ Turto banko Valstybinių kompetencijų departamento direktorius, o potvarkį Finansų departamento direktorius.

Vadovaujantis Aprašo 3 str. skolos administravimo byla yra ne tik priskiriama projektų vadovams, bet kiekvienai bylai yra priskiriamas ir ją kuruojantis teisininkas (šiuo metu yra priskirti šioje srityje specializuojantys teisininkai). Šio str. 2 d. teigia, kad Projekto vadovas, gavęs skolos dokumentus ir nustatęs, kad dokumentuose numatytos palūkanos ir (ar) sankcijų taikymas už nesavalaikį mokėjimą, nedelsdamas parengia potvarkį dėl palūkanų ir delspinigių skaičiavimo.

Peržiūrėjus DVS Kontora, tiek Aktai, tiek Potvarkiai yra registruojami šioje sistemoje nuo 2021 metų kovo mėnesio yra pasirašomi kvalifikuotu parašu arba fiziniu parašu.

SKOLŲ PRIEŽIŪRA. Pagal aprašo 4 punktą ši funkcija nėra susijusi su kontrolės ar priežiūros vykdymu, o skirta vidiniam Projektų vadovų darbo organizavimui susijusiam su kitų su skolomis žemiau išvardintų funkcijų vykdymu.

SKOLOS GRAŽINIMAS. Pagal aprašo 5 punktą skolininkai skolas **Pinigais** gali grąžinti tik mokėjimo nurodymu per bet kurią finansinę instituciją, atliekančią tokias funkcijas. Gavus sąskaitos išrašą skolos ar jos dalies dengimas yra įforminamas potvarkiu kuris pildomas bendradarbiaujant Apskaitos bei skolą administruojančio skyriaus darbuotojams.

Vadovaujantis Aprašo 6 punktu skolą dengti **Turtu** galima tik VĮ Turto banko generalinio direktoriaus sprendimu. Priimant tokį sprendimą, turi būti pateiktas turto įvertinimas. Teikimą dėl skolos dengimo turtu turi vizuoti Turto vertinimo specialistas. Jei turtu skola dengiama ne per antstolius ir ne likviduojamos/bankrutuojančios įmonės pasiūlymu, Teisės skyrius paruošia arba įvertina pateiktą skolos dengimo turtu sutartį. Sutartis pasirašoma VĮ Turto banke nustatyta tvarka. Po turto perdavimo (priėmimo) akto pasirašymo projekto vadovas, atsižvelgdamas į Apskaitos politikos nuostatas, parengia potvarkį Apskaitos skyriui dėl perimto turto įtraukimo į apskaitą ir skolos likučio sumažinimo. Potvarkį pasirašo projekto vadovas, padalinio vadovas ir Valstybinių kompetencijų departamento direktorius.

SKOLŲ REALIZAVIMAS. Projekto vadovo pagrindinis tikslas - maksimalus skolų išieškojimas iš jam priskirto valdyti skolų portfelio, pasirenkant galimai trumpiausius skolų išieškojimo terminus, atsižvelgiant į skolų išieškojimo alternatyvų dabartinę vertę ir galimą riziką, įvertinant galimas neigiamas priverstinio skolų išieškojimo pasekmes valstybės ar atskiro regiono mastu. Projekto vadovas, norėdamas imtis veiksmų, susijusių su skolos išieškojimu, ruošia teikimus VĮ Turto banko generaliniam direktoriui (jei kitaip nenumatyta šioje ar kitose Darbo su skolomis tvarkos aprašo dalyse).

Teikimus VĮ Turto banko generaliniam direktoriui pasirašo projekto vadovas, skolas administruojančio padalinio vadovas ir Valstybinių kompetencijų departamento direktorius. Teisės skyriaus ar Turto valdymo departamento ir/ar kitų VĮ Turto banko padalinių specialistų vizos reikalingos tada, kai projekto vadovas rekomendaciją grindžia žodinėmis minėtų asmenų išvadamis. Projekto vadovui rekomenduojama pirmiausia išanalizuoti skolos realizavimo alternatyvas, netaikant priverstinio išieškojimo priemonių. Tačiau konkreti skolos realizavimo priemonė pasirenkama atsižvelgiant į skolos išieškojimo alternatyvų dabartinę vertę bei galimą riziką ir įvertinus galimas neigiamas išieškojimo pasekmes valstybės arba atskiro regiono mastu.

Skolų realizavimas, netaikant priverstinio išieškojimo priemonių (pagal Aprašo 12.1 punktą):

Skolos pertvarkymas (skolos sutarties sąlygų pakeitimas). Skolininkui pateikus prašymą dėl skolų restruktūrizavimo, remiantis skolininko pateiktu prašymu bei verslo planu, projekto vadovas parengia pasiūlymus dėl skolos grąžinimo sąlygų pakeitimo, jeigu ekonominiu požiūriu inicijuoti bankroto bylos iškėlimą arba skolos išieškojimą Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka yra netikslinga. Ne vėliau kaip per 30 dienų nuo skolininko prašymo ir šį prašymą pagrindžiančių dokumentų gavimo, projekto vadovas parengia teikimą kompetentingam sprendimus priimti asmeniui;

Skolos realizavimas, keliant restruktūrizavimo bylą teisme. Projekto vadovas, remiantis skolininko pateiktu prašymu ir įmonės restruktūrizavimo plano metmenų projektu, parengia išvadą ir pasiūlymus dėl restruktūrizavimo plano metmenų projekto. Ne vėliau kaip per 30 dienų nuo restruktūrizavimo plano metmenų projekto gavimo, projekto vadovas parengia teikimą kompetentingam sprendimus priimti asmeniui;

Nepriverstinis skolininko turto pardavimas. Gavus skolininko pasiūlymą dėl turto pardavimo ir gautų įplaukų panaudojimo skolai grąžinti, kai skolininko kompetentingas valdymo organas paveda administracijai organizuoti tokį turto pardavimą sąlygomis, suderintomis su VĮ Turto banku, projekto vadovas ne vėliau kaip per 30 dienų nuo skolininko pasiūlymo gavimo parengia teikimą kompetentingam sprendimus priimti asmeniui;

Skolos padengimas turtu. Šis būdas naudojamas, kai VĮ Turto bankui naudinga perimti turtą, įskaitant ir debitorinį įsiskolinimą, skolai dengti. (Plačiau aprašyta prie funkcijos Skolų grąžinimas).

Reikalavimo teisės pardavimas. Ne vėliau kaip per 30 dienų paaiškėjus, kad yra galimybė parduoti (perleisti) reikalavimo teisę, projekto vadovas parengia teikimą kompetentingam sprendimus priimti asmeniui. Reikalavimo teisė gali būti parduota tik viešo aukciono būdu, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka. Reikalavimo teisė gali būti perleista ne aukciono būdu tik tuo atveju, kai pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.50 straipsnio 3 dalį trečiasis asmuo sumoka visą skolą VĮ Turto bankui.

Skolos perkėlimas kitiems asmenims. VĮ Turto bankas, skolininkui pasiūlius ir skolą perimančiam asmeniui sutikus, gali perkelti skolą kitam asmeniui, jeigu perimančio skolą asmens ūkinė-finansinė būklė yra geresnė negu esamo skolininko.

Skolų realizavimas, taikant priverstinio išieškojimo priemones (pagal Aprašo 12.2 punktą):

Skolos išieškojimas iš skolininko turto LR Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka. Ne vėliau kaip per 90 dienų nuo pradėtos skolos atsiradimo, jeigu per šį laikotarpį pradelsta skola nebuvo grąžinama ir skolininkas nepateikė pagrįstų (priimtinių) pasiūlymų dėl skolos grąžinimo, projekto vadovas parengia teikimą kompetentingam sprendimus priimti asmeniui

Skolų išieškojimas bankroto procedūrų metu. Projekto vadovas teikimą kompetentingam sprendimus priimti asmeniui dėl bankroto bylos inicijavimo rengia tuo atveju, jei šis skolos išieškojimo būdas naudingesnis nei išieškojimas iš skolininko turto LR Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

Sprendimų priėmimą dėl skolų realizavimo reglamentuoja Aprašo 13 str. kuris teigia, kad Skolas administruojančio padalinio teikimu, sprendimus dėl skolų realizavimo (išskyrus atvejus, numatytus VĮ Turto banko įstatuose, Pavedimo sutartyse, Reikalavimo teisių perleidimo sutartyse ir kituose norminiuose dokumentuose) priima VĮ Turto banko generalinis direktorius, Generalinio direktoriaus pavaduotojas, Valstybinių kompetencijų departamento direktorius ir Finansinių įsipareigojimų skyriaus vadovas. Šio straipsnio kitose dalyse detalieji reglamentuojami konkretūs sprendimų priėmimo atvejai.

PALŪKANŲ IR DELSPINIGIŲ APSKAIČIAVIMAS IR DENGIMAS. Skolas administruojančio padalinio atsakingas darbuotojas paruošia potvarkį Apskaitos skyriui dėl apskaičiuotų palūkanų įtraukimo į apskaitą. Potvarkį rengia ir vizuoja padalinio atsakingas darbuotojas, pasirašo skolas administruojančio padalinio vadovas.

Aprašo 20 str. teigia kad, skolas administruojantis padalinys delspinigių skaičiuoja skolininkams, kurie, uždelsdami mokėjimo terminus, vykdo paskolų sutarties sąlygas bei su VĮ Turto banku sudarytus skolų grąžinimo susitarimus (taikos sutartis). Administruojamų skolų atveju skolas administruojantis padalinys, apskaičiavęs delspinigių, paruošia potvarkį Apskaitos skyriui dėl

delspinigių įtraukimo į apskaitą. Priskaičiuoti delspinigiai pradelstoms skoloms į apskaitą įtraukiami skolų gražinimo terminais. Detalūs veiksmai Apraše neregamentuojami, tačiau DVS Kontora duomenis rodo, kad tokius patvarkius pasirašo ne tik atsakingas darbuotojas bet ir skyriaus vadovas.

PALŪKANŲ SKAIČIAVIMO SUSTABDYMAS. Palūkanų skaičiavimo sustabdymas nereiškia VĮ Turto banko atsisakymo reikalavimo teisės į jas. Paaškęjus aplinkybėms, parodančioms galimybes išieškoti skolą, palūkanų skaičiavimo sustabdymo laikotarpio palūkanos turi būti priskaičiuotos. Palūkanų stabdymo atvejus ir sąlygas numato aprašo 22 str. , o potvarkį dėl palūkanų/delspinigių skaičiavimo sustabdymo rengia ir vizuoja projekto vadovas, pasirašo skolas administruojančio padalinio vadovas ir Valstybinių kompetencijų departamento direktorius.

SKOLOS SUMŲ PAKEITIMAS. Skolos suma keičiama teismui priteisus kitokią, nei apskaitoje sumą, tarpusavio susitarimu pakeitus sutarties sąlygas, pasirašius naują susitarimą (sutartį) ar išaiškėjus, kad sumos apskaitoje neatitinka sumų, apskaičiuotų pagal juridinę galią turinčius dokumentus.

Skolos sumų apskaitoje pakeitimą po įsiteisėjusio teismo sprendimo (nutarties) reglamentuoja Aprašo 24 str. Potvarkį pasirašo projekto vadovas, skolas administruojančio padalinio vadovas ir Valstybinių kompetencijų departamento direktorius. Prie potvarkio pridedama Teisės skyriaus darbuotojo pažyma ir teismo sprendimo kopijos.

Skolos sumų pakeitimą pagal su skolininku pasirašytą susitarimą (sutartį) reglamentuoja Aprašo 25 str. Pasirašius su skolininku susitarimą (sutartį), dėl kurio keičiasi skolos suma, projekto vadovas per dvi darbo dienas parengia potvarkį dėl skolos sumų pakeitimo apskaitoje Apskaitos skyriui.

Skolos sumų patikslinimą pagal juridinę galią turinčius dokumentus reglamentuoja Aprašo 26 str. Projekto vadovas nustatęs, kad skolos suma neatitinka sumos, apskaičiuotos pagal juridinę galią turinčius dokumentus, parengia teikimą VĮ Turto banko generaliniam direktoriui. VĮ Turto banko generaliniam direktoriui priėmus sprendimą ištaisyti neatitikimą, projekto vadovas parengia potvarkį dėl skolos sumų pakeitimo apskaitoje Apskaitos skyriui.

SKOLŲ NURAŠYMAS – išnagrinėtas pirmoje analizės dalyje.

SKOLŲ PRISKYRIMAS NEGRAŽINTINŲ SKOLŲ GRUPEI. Skola gali būti priskirta negražintinų skolų grupei, kai tenkina šiuos kriterijus:

1. skolininkas šiuo metu ir įmonės savininkai, jei skolininkas-neribotos civilinės atsakomybės juridinis asmuo, veiklos nevykdo ir pajamų, į kurias galima nukreipti išieškojimą, negauna, turto neturi arba jis yra bevertis;
2. VĮ Turto bankui nenaudinga pradėti teisinį skolos išieškojimo procesą, kadangi tikėtina, jog šiuo metu išieškojimo išlaidos bus didesnės už galimą atgauti skolos sumą.

Aprašo 37.1. punktas teigia, kad Projektų vadovas, nustatęs, kad skola atitinka skolų priskyrimo negražintinų skolų grupei kriterijus, paruošia teikimą kompetentingam sprendimus priimti asmeniui, kuriuo rekomenduoja priskirti skolą negražintinų skolų grupei. Susikaupus didesniam skolų, atitinkančių negražintinų skolų kriterijus, kiekiui, jos negražintinų skolų grupei gali būti priskiriamos bendru sąrašu.

Projekto vadovas, gavęs kompetentingo sprendimus priimti asmens sprendimą, patvirtinantį skolos priskyrimą negražintinų skolų grupei, turi: šio sprendimo kopiją perduoti skolas administruojančio padalinio atsakingam darbuotojui, kuris priskirtai skolai banko informacinėje sistemoje turi suteikti negražintinų skolų požymį (37.2.1 p.) bei inicijuoti palūkanų skaičiavimo sustabdymą pagal palūkanų skaičiavimo sustabdymo tvarką, jei tai nebuvo padaryta anksčiau (37.2.2 p).

Aprašo 38 str. 1 p. teigia, kad Su skolininkais, kurių skolos priskirtos negražintinų skolų grupei aktyvus darbas nevykdomas, tačiau stebimas situacijos pasikeitimas tam panaudojant gaunamą informaciją. Aprašo 38 str. 2 p. nurodoma, kad Dėl kiekvieno fizinio asmens ir neribotos civilinės atsakomybės juridinio asmens, kartą per metus kreipiamasi į SODROS ir Valstybės įmonės Registrų centro nekilnojamojo turto registro duomenų bazes. Jeigu projekto vadovas turi informacijos, kad skolininko būklė nepasikeitė arba dėl kitų priežasčių netikslinga kasmet prašyti informacijos dėl

skolininko turto ir pajamų, dėl šios skolos nesikreipiama į SODROS ir VĮ Registrų centro nekilnojamojo turto registro duomenų bazes.

Atkreiptinas dėmesys, kad Aprašo 38str. 2 p. nėra reglamentuota, kaip turi būti fiksuojami patikrinimo rezultatai, o projektų vadovui suteikiama neribota diskrecija savo nuožiūra priimti sprendimą nesikreipti į SODRA ir netikrinti VĮ Registrų centro nekilnojamojo turto registrų duomenų bazėje.

Aprašo 38.3 p. teigia, kad Gavus informaciją, kad skolininkas įsidarbino, turi turto, projektų vadovas įvertina gautos informacijos reikšmę skolos išieškojimui ir parengia skolas administruojančio padalinio vadovui laisvos formos pasiūlymą dėl tolesnio darbo su šia skola. Šioje aprašo dalyje taip nepakankamai reglamentuota, kaip ir koku būdu tokia informacija turėtų būti gaunama ir fiksuojama bei projektų vadovui suteikiama vienasmenė diskrecija įvertinti gautą informaciją.

Pažymėtina, kad šiuo metu VĮ Turto banke nevyksta skolų priskyrimas negražintinų skolų grupei, su visomis skolomis yra dirbama bendra tvarka.

Kriterijus - Atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti.

Akcentuotina, kad nei vienas Finansinių įsipareigojimų skyriaus darbuotojas negali vienasmeniškai priimti sprendimų susijusių su skolų valstybei išieškojimu, tai yra sprendimų priėmimo diskrecijos (teisė spręsti kokį nors klausimą savo nuožiūra) teisės neturi.

Įstaigoje egzistuoja darbuotojų ir padalinių priežiūros ir kontrolės sistema. Darbuotojų kontrolę atlieka tiesioginiai vadovai (Finansinių įsipareigojimų skyriaus – Finansinių įsipareigojimų skyriaus vadovas; Finansinių įsipareigojimų skyriaus vadovo – Valstybinių kompetencijų departamento direktorius, Valstybinių kompetencijų departamento direktorius – generalinis direktorius), darbuotojų ir padalinių priežiūros ir kontrolę –Vidaus audito skyrius, Prevencijos ir rizikų valdymo skyrius, generalinis direktorius.

Veikla atliekama ir dokumentuojama laikantis teisinio reglamentavimo ir darbo tvarkos.

Kriterijus - Veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu. Veikla nesusijusi.

Kriterijus - Daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo. Sprendimų dėl susijusių su skolų valstybei išieškojimu priėmimui reikia remtis kitų valstybės ar savivaldybės įstaigų priimtais sprendimais.

Kriterijus - Naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija. Šios kategorijos informacija nėra naudojama

Kriterijus - Anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų. 2021 m. rugpjūčio mėn. 20 d. raštu Nr. 4-01-6266 Specialiųjų tyrimų tarnyba pateikė Antikorupcinio vertinimo išvadą (toliau – Išvada) dėl Valstybės reikalavimo teisės ir valstybės nuosavybėn perimto skolininkų arba trečiųjų asmenų turto pardavimo viešojo aukciono būdu tvarkos aprašo (Aukcionų aprašas). Šis Aukcionų aprašas patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 262.

Išvadoje pateikiamos dvi kritinės antikorupcinės pastabos ir pasiūlymai (dėl nepakankamo Aukcionų aprašo detalizavimo kuomet neįvykus aukcionui skelbiamas naujas aukcionas (tokiomis sąlygomis ar keičiama pradinė pardavimo kaina) ir dėl nepakankamo reglamentavimo kaip tokiais atvejais turėtų būti keičiama pradinė pardavimo kaina).

Išvadoje taip pat pateikiamos antikorupcinės pastabos dėl parduodamo ilgalaikio materialaus turto pardavimo, kurio balansinė vertė mažesnė nei 1 000 Eur. vertės nustatymo, dėl aukciono sąlygose nurodomo minimalaus turto pardavimo kainos didinimo intervalo nustatymo bei dėl to, kad vykdant šios rūšies aukcionus nėra numatyta galimybė aukcioną vykdyti elektroniniu būdu.

Nepakankamai reglamentuoti veiklos aspektai: duomenų nėra.

Netinkamai įgyvendinamos teisės aktų nuostatos: duomenų nėra.

Analizės ir vertinimo išvados:

skolų valstybei išieškojimo vykdymo kontrolė užtikrinama:

- įstaigos subordinacine, vidinės pareigybių atskaitomybės tvarka (Finansinių įsipareigojimų skyriaus darbuotojų atskaitomybė – Finansinių įsipareigojimų skyriaus vadovui; Finansinių įsipareigojimų vadovas – Valstybinių kompetencijų departamento direktoriui, Valstybinių kompetencijų departamento direktorius – generaliniam direktoriui) pagal aukščiau nurodytą teisinį reglamentavimą;
- vidine įstaigos darbuotojų ir padalinių priežiūros ir kontrole (Vidaus audito skyrius, Prevencijos ir rizikų valdymo skyrius, generalinis direktorius) pagal aukščiau nurodytą teisinį reglamentavimą ;
- išorine VĮ Turto banko kontrole, kurią atlieka:
 - o Specialiųjų tyrimų tarnyba (Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601);
 - o Lietuvos Respublikos finansų ministerija (Lietuvos Respublikos centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo įstatymas, Privatizavimo procedūrų aprašas, Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymas, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601, Korupcijos prevencijos tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos finansų ministro 2007 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. 1K-261);
 - o Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė (Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymas)
 - o Kitos institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

Siūlomi būdai ir (arba) veiksmai:

Mokymai prevencijos korupcijos klausimais.

„Keturių akių“ principo taikymas, atliekant skolų valstybei išieškojimo kontrolę įsipareigojimų kontrolę. Šis principas pasireiškia tuo, kad darbo procese tam tikrus vieno darbuotojo veiksmus nuolat patikrina kitas asmuo. Šis principas įgyvendinamas įstaigos subordinacine, vidinės pareigybių atskaitomybės tvarka. Jo įgyvendinimas užtikrinamas vidine ir išorine kontrole.

Užtikrinti, kad su skolų valstybei išieškojimu susiję dokumentai (teikimai ir potvarkiai) DVS Kontora būtų pasirašomi tik kvalifikuotu parašu.

Siekiant pagerinti darbą su skolomis, projektų vadovams ir kitiems darbuotojams dirbantiems su skolomis atlikti turto paieškos galimybių mokymus.

Įvertinti galimybes bei poreikius dėl darbo su skolomis tvarkos Aprašo pakeitimo.

3. PASIŪLYMAI DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS SUMAŽINIMO AR PANAIKINIMO (Pagal įstaigos veiklos sričių einamųjų metų analizės rezultatus pateikiami pasiūlymai dėl korupcijos prevencijos priemonių, kurias tikslinga įgyvendinti)

Priemonės	Įvykdymo laikas	Laukiami rezultatai	Vertinimo kriterijai
Korupcijos prevencijos mokymai	2021 m. gruodžio 31 d.	Darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas. Rizikų identifikavimo kokybės	Įvykdytų mokymų skaičius. Mokymuose dalyvavusių darbuotojų skaičius. Nustatyta naujų korupcijos pasireiškimo rizikų, jų tikimybės bei poveikio balai, nustatyti

		pagerėjimas, tinkamas jų tikimybės ir poveikio nustatymas	realūs rizikų apetitai bei paruoštas tinkamas atsakas į šias rizikas
„Keturių akių“ principo taikymas vykdant Skolų nurašymą Šis principas pasireiškia tuo, kad darbo procese tam tikrus vieno darbuotojo veiksmus nuolat patikrina kitas asmuo. Šis principas įgyvendinamas įstaigos subordinacine, vidinės pareigybių atskaitomybės tvarka	Nuolat	Skolų valstybei išieškojimo kontrolės užtikrinimas	Skolų valstybei išieškojimo procesų, vykdymo planiniai/neplaniniai patikrinimai, kuriuos atlieka vidinės ir išorinės kontrolės subjektai. Nenustačius pažeidimų laikoma, kad rizika yra toleruojama ir jos poveikis nereikšmingas.
Užtikrinti, kad su skolų valstybei išieškojimu susiję dokumentai (teikimai ir potvarkiai) DVS Kontora būtų pasirašomi tik kvalifikuotu parašu	Nuolat	Skolų valstybei išieškojimo kontrolės ir veiksmų atsekamumo užtikrinimas	DVS Kontora duomenų peržiūra.
Turto paieškos galimybių Lietuvoje ir užsienyje mokymai (Mokymus atliks Prevencijos ir rizikų valdymo skyriaus vadovas D. Zesas)	2022 m. kovo 31 d.	Geresnės turto paieškos galimybės	Apmokyta darbuotojų, surasta papildomo skolininkų turto.
Įvertinti galimybes bei poreikius dėl darbo su skolomis tvarkos Aprašo pakeitimo ir parengti vidaus teisės aktų pakeitimus.	2022 m. gruodžio 31 d.	Bus parengtas aktualus, įstatymus ir poįstatyminius teisės aktus atitinkantis dokumentas	.

Valstybės įmonės Turto banko prevencijos ir rizikų valdymo skyriaus vadovas

Darius Zesas

Valstybės įmonės Turto banko Valstybinių kompetencijų departamento Finansinių įsipareigojimų skyriaus vadovė

Irena Skinderskienė